

NATURVÄRDESinVENTERING 2015

Naturriddarna HB

Uppdrag

På uppdrag av Ulf Alexandersson Arkitektkontor AB, Mariedalsvägen 5, 832 51 Frösön, utförde Naturriddarna HB en naturvärdesinventering med anledning av utveckling av planområde vid Åre Björnen centrum. Inventeringen utfördes av Nemo van den Brink och Lena van den Brink den 14 augusti 2015.

Metod

Fältmetoden som används går ut på att göra en översiktlig bedömning av naturvärden. Bedömningen grundas på faktorer som har betydelse för artrikedom. Dessa miljöer är: stående och liggande död ved, källflöden, bäckdrag, våtmarker, lodytor, hålträd, jätteträd, trädslagssammansättning, trädens ålder, trädart, spår av kulturlandskapet.

Inventeraren går igenom området och identifierar olika delobjekt. Extra fokus läggs på arter med skydd. Dominerande arter anges för att ge en bild av vilka växtsamhällen som finns i områdena. Iakttagelser i fält noteras på en fältblankett. Områden med höga naturvärden dokumenteras med digital fotografering och märks ut med GPS. Fältinventeringen sammanfattas i en rapport. Inventeringen omfattar inte insekter eller fåglar, men spår av djur noteras och rapporteras.

Områdesbeskrivning

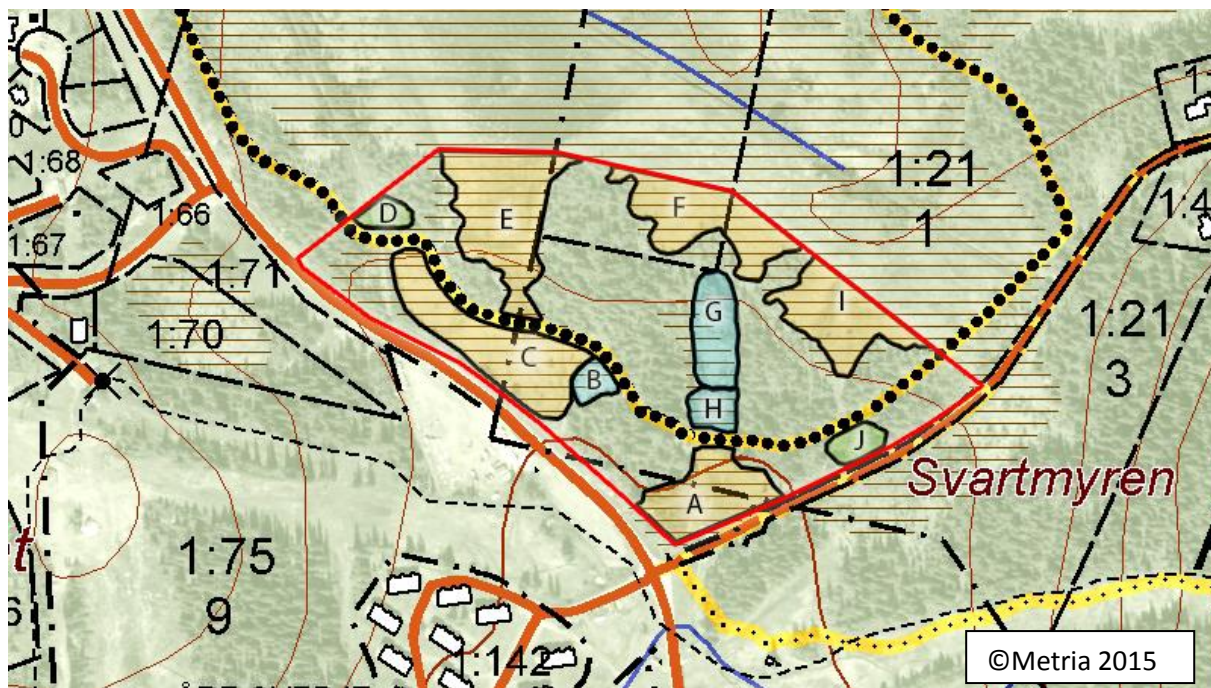
Det planlagda området omfattar ca 6 hektar och består till övervägande del av myr och blåbärsgranskog. Genom området går en vinterled.

Berggrund

Enligt berggrundskartan ligger området på en berggrund som består av de metamorfa bergarterna fältspatsandsten, gnejs och glimmerskiffer. Gnejs är svårvittrat och näringsfattigt. Sandsten och glimmerskiffer är lättvittrade och glimmerskiffer innehåller ofta mer näring. Metamorfos innebär att bergarter omvandlas av högt tryck och hög temperatur.

Jordarter

Enligt jordartskartan består området av torv och moig morän. Torv bildas i fuktiga, syrefattiga miljöer som myrar och består av ofullständigt nedbrutet organiskt material.

Vegetationsbeskrivning

Område A

Området är en öppen myr som genomkorsas av en vinterled. Här finns ett buskskikt med enstaka björkar och olika videarter. I fältskiktet växer kärrfräken, dvärglummer, dvärgbjörk, vattenklöver, blodrot, småsilesår, tätört, rosling, fjällruta, slåtterblomma, svarthö, ögontröst, fjällskära, ängsull, gräsull, blååtel, flaskstarr, knagglestarr, tuvsäv, snip, björnbrodd, Jungfru Marie nycklar och skogsnycklar. Bottenskiktet domineras av vitmossor. Här växer bland annat purpurvitmossa med sin oftast trogna följeslagare gyllenmossa.

Område B

Här finns en mindre våtmark som skiljer sig från andra myrar i inventeringsområdet. Buskskiktet är relativt tätt och består av björk och olika videarter. I fältskiktet dominerar grenrör och flaskstarr. Här växer även blodrot, kråklöver och ängsull. I bottenskiktet finns olika arter av vitmossor.

Område C

Område C är ett större sammanhängande myrområde som består av en nedre del i söder där blååtel dominerar. Här växer också kärrfräken, dvärglummer, svarthö, blodrot, vattenklöver, kärrspira, ängsull, snip, knagglestarr, brudsporre och enstaka exemplar av ängsnycklar.

I den övre norra delen är marken torrare. Här växer samma arter som i den södra delen men här tillkommer rosling, odon, dvärgbjörk, fjällskära och nålstarr. Här gjordes inga fynd av ängsnycklar eller brudsporre.

Dvärglummer *Selaginella selaginoides*

Område D

Här är marken torrare och skogen har ett glesare trädskikt. Det beror troligen på att området gränsar till en gammal led som hindrar grundvattenflöde till området. Här växer arter som kattfot, ormrot och ljung. I kanten finns ett fuktigare område med kärrfräken, blodrot, skogsnäva, mossviol, snip och tvåblad.

Område E

Område E är en öppen myr med dvärglummer, dvärgbjörk, blodrot, fjällskära, vattenklöver, rosling, ormrot, tuvsäv, taggstarr, snip, ängsull, slidstarr, hirsstarr, trådstarr, blåttåtel, Jungfru Marie nycklar och brudsporre.

Område F

Öppen myr med enstaka små tallar, granar och björkar. Här finns torrare, upphöjda partier med dvärgbjörk, ljung, hjortron, rosling, fönsterlav, islandslav, renlavar och rostvitmossa. I de fuktigare mellanliggande partierna växer tuvull, taggstarr, tuvsäv och olika vitmossarter.

Område G

Område G är ett backkärr som vetter mot söder. I backkärret finns ett buskskikt av björk, gran, en, al och olika videarter. Fältskiktet är relativt artrikt med kärrfräken, skogsfräken, stenbär, blodrot, skogsnäva, ögontröst, slätterblomma, humleblomster, sumpmåra, fjällskära, kärrspira, tuvsäv, stjärnstarr, hirsstarr, hundstarr, ängsull, tuvtåtel, blåttåtel, tvåblad, skogsnycklar och brudsporre.

På träden i området ovanför backkärret finns en del hänglavar som manlav och garnlav.

Område H

I en sluttning som vetter mot söder finns en gles björskog på fuktig mark. Här växer skogsfräken, älgört, humleblomster, blodrot, daggekåpa, hallon, tolta, kärrfibbla och tuvtåtel.

Område I

En öppen myr med torrare upphöjningar där det växer ljung, odon, hjortron, dvärgbjörk, renlavar och fönsterlav. Mellan de torrare partierna växer bland annat rosling, rundsilesår, tuvsäv, tuvull och taggstarr på ett bottenskikt av olika vitmossor. Här och var finns blötare partier med storsilesår och brunmossor som praktkrokmoosa.

Storsilesår *Drosera anglica*

Rundsilesår *Drosera rotundifolia*

Område J

Området är ett fuktigt skogsparti med ett trädskikt som domineras av björk. I fältskiktet växer bland annat skogsfräken, ekbräken, hultbräken, kärrfibbla, tolta, stormhatt, blodrot, viol, hästhov, skogsnäva, tuvtåtel, älgört, brunört och brudborste. Längst ner i området, i sydväst, nära kanten mot myren, växer stensöta.

Stensöta *Polypodium vulgare*

Blåbärsgranskog

Övrig mark (utan bokstavsbeteckning) i inventeringsområdet består av blåbärsgranskog. Här finns ett trädskikt som domineras av gran, med inslag av björk. I buskskiktet växer rönn, björk, en och små granar. I fältskiktet dominerar blåbär och på vissa ställen även kruståtel. Här växer även ekbräken, revlumner, skogskovall, linnea, ekorrbär, skogstjärna, gullris, hönsbär, vårfryle, kruståtel, tuvtåtel. Här och var i skogen påträffas den lilla oansenliga orkidén spindelblomster. Där marken är lite torrare tillkommer ljung och kråkris. I bottenskiktet dominerar husmossa, här finns också väggmossa och björnmossa. Här och var ligger död ved.

I den del av skogen som ligger i norra delen av området, mellan områdena E och F, ser några av granarna ut att vara riktigt gamla. I fältskiktet tillkommer där enstaka björkpyrola.

Här och var i skogen ligger död ved.

Gamla granar i skogen mellan område E och F.

Sammanfattning – vegetationsbeskrivning

Området består både av myrar och av skog. Skogen är relativt likartad med gran som dominerande trädslag. Här och var ligger död ved. I fältskiktet dominerar blåbär, sedan tillkommer olika arter som är typiska för blåbärsgrenskog som till exempel, kruståtel, linnea, ekorrbär och skogsstjärna i varierande grad.

Myrområdena är mer variationsrika med olika artsammansättning. De flesta myrar är öppna och ligger på plan mark. Men här finns även ett våtmarksområde som kan betecknas backkärr och en björkskog på sluttande, fuktig torvmark.

De arter som hittades vid inventeringstillfället och som är karaktäristiska för rikkärr i den här delen av Sverige är gyllenmossa, purpurvitmossa, fjällruta och svarthö. Bland orkidéerna hittades tvåblad, brudsporre samt flera arter ur släktet *Dactylorhiza* spp.

Andra kalkgynnade arter som återfanns i kärren var dvärglumner, björnbrodd, slåtterblomma, någon art/hybrid ur knagglestarr-gruppen (troligen knagglestarr), gräsull och kärrfibbla. I kärren växer även arter som kan finnas i fattigare kärr som blåståtel, ängsull, tuvsäv och andra starrarter.

Värdefulla områden och objekt

I skogen mellan områdena E och F finns en hel del äldre träd. Här och var i skogen finns död ved i olika nedbrytningsstadier. Död ved är en brist i våra skogar och många arter av nedbrytare som svampar och insekter är beroende av död ved för att överleva.

Rödlistade arter, signalarter, arter med skydd (fridlysta etc.)

Inga rödlistade arter av kärlväxter, mossor eller svampar har hittats i området. Garnlav *Alectoria sarmentosa*, finns med på rödlistan under kategorin "nära hotad". Alla orkidéarter är fridlysta i hela Sverige. I området växer orkidéerna spindelblomster, brudsporre, tvåblad och olika arter av släktet *Dactylorhiza* spp.

I Skogsstyrelsens system för signalarter indikerar en signalart höga naturvärden i skogsområden. I inventeringsområdet hittades flera arter som finns med på signalartslistan. Dessa är nordisk stormhatt, kärrfibbla, gräsull, tvåblad, Jungfru Marie nycklar och skogsnycklar.

Jungfru Marie nycklar *Dactylorhiza maculata* ssp. *maculata*

Slutsatser och rekommendationer

Området är relativt litet till ytan och till viss del omgärdat av mark som redan är exploaterad. I planeringshänseende är det viktigare att bevara större arealer av oexploaterad mark och spridningskorridorer mellan dem, för bevarande och spridning av arter.

Alla orkidéarter är fridlysta i hela Sverige. I området växer orkidéerna tvåblad, brudsporre, spindelblomster och flera arter ur släktet *Dactylorhiza* spp. Orkidésläktet *Dactylorhiza* bildar lätt hybrider med varandra och det är därför svårt att artbestämma dem. Bedömningen är att det finns både ängsnycklar, Jungfru Marie nycklar och skogsnycklar i området och hybrider mellan olika orkidéarter. De orkidéer som hittats i området är inte sällsynta i ett jämtländskt perspektiv och kan knappast motivera förhindrad exploatering.

Säkerhet i analys

Inventeringen har begränsats till totalt 8 timmar i fält och koncentrerats på att hitta sällsynta kärlväxter, mossor och svampar som indikerar känsliga miljöer. Ingen systematisk kartläggning har skett.

